

TYT/11- Hegel, Hukuk Felsefesinin Prensipleri adlı eserinde “Var olanı kavramak felsefenin görevidir çünkü var olan akıldır. Bireye gelince herkes kendi zamanının çocuğudur, felsefe de aynı şekilde kendi zamanını düşüncede özetler ” der. Felsefenin kendi zamanını düşüncede özetlemesi ise ancak olaylar yaşandıktan sonra gerçekleşir. Bu yönüyle felsefe, dünyanın nasıl bir yer olması gerektiğine dair bilgi vermek üzere sahneye hep geç gelir Hegel’in, Romalı bilgelik tanrıçasına atfen söylediği gibi “**Minerva’nın baykuşu ancak gün batarken uçmaya başlar** ”. Minerva’nın baykuşu bilginin taşıyıcısıdır ve tarih somut bir şekilde kendini gerçekleştirdiğinde kanatlarını açar ve uçmaya başlar.

Bu parçadan felsefeyle ilgili aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

- A) Mevcut zamanın ötesine geçip tüm çağlara hitap eder.
- B) Bir dönemin olaylarını olup bittikten sonra düşüncede kavrar.
- C) Ele aldığı konularla olayların akışını değiştirebilir.
- D) Dünyayı yorumlamayı değil basitçe algılamayı hedefler.
- E) İnsana dair her türlü mesele üzerine fikir yürütebilir.

TYT/12- Adını atom bombasını geliştiren ekibin liderinden alan Oppenheimer filmi, dünyayı etkileyen bir buluşun nasıl ortaya çıktığını anlatırken bilimsel bilginin niteliğine ilişkin de düşündürür. Filmde Oppenheimer’ın ulusal bir kahraman olarak hızla yükselişi ve bir idari soruşturma ile gözden düşüşü arasında birçok olaya şahit oluruz. Nitekim onun felsefi sorgulamaları, romantik ve siyasi ilişkileri, dönemin diğer bilim insanları ile yaşadığı fikir uyuşmazlıkları ve rekabet; bilimsel gelişmelerin dış dünyadan yalıtılmış değil kişisel motivasyonların, ahlaki değerlerin ve siyasi beklentilerin şekillendirdiği tarihsel bir bağlam içinde gerçekleştiğini gösterir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Bilimsel bulgular toplumdan topluma değişiklik gösterir
- B) Bilimsel bilgi yenilenme ve güncellenmeye açıktır.
- C) Bilim insanların birtakım ahlaki yükümlülükleri vardır.
- D) Bilim, kişisel değer yargıları ve toplumsal koşullarla iç içedir.
- E) Bilim tarihi için biyografik filmler vazgeçilmez bir kaynaktır.

TYT/13- XX yüzyıl düşünürlerinden Martha Nussbaum, tragedyaları yaşamlarımıza yol gösteren bir kaynak olarak gördüğü İyiliğin Kırılma Noktası adlı çalışmada tüm etik sorgulamalara zemin oluşturabilecek şu soruya yanıt arar. Dünyada başımıza gelebilecek kötü rastlantılar iyi bir insan olmamız üzerinde ne derece etkilidir? Ona göre tragedyalar insanın her an her şeyle karşılaşabilme ihtimalini gözler önüne serer ve iyiliğin kesin olmayana razı olmayı içeren bir kırılma taşıdığını gösterir. Tıpkı tragedyalarda olduğu gibi yaşamda da nazik bir davranışımız kabalıkla, yaptığımız bir yardım nankörlükle karşılık bulabilir. Kısacası iyi bir insan olmak, gerçekleştirilen her eylemde incinmeyi göze almakla mümkündür.

Bu parçadan aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

- A) Bir davranış ahlaken iyi yapan şey içerdiği niyettir.
- B) İyinin değeri, eylemin gerçekleştirilme şekliyle belirlenir.
- C) İyi yaşam, risklerden akıllıca uzaklaşabilmeyi gerektirir.
- D) İyi davranış, belirsizlikte bile yönünü değiştirmeyendir.
- E) Dünyanın ve yaşamın rastgeleliği iyiliğin önünde engeldir.

TYT/14-

Engin: Sence bir şeyi düşünmek onu var eder mi?

Derya: Ejderhayı düşünmek onu var etmediğine göre tabii ki hayır.

Engin: Peki, istediğim her şeyi düşünebileceğime göre en mükemmel varlığı da düşünebilirim değil mi?

Derya: Nereye gelmek istediğini anlıyorum fakat bu onu var etmez.

Engin: Tamam, haklı olabilirsin ama bir şeyin düşünölmüş hâli mi, var olan hâli mi daha üstündür?

Derya: Elbette var olan hâli

Engin: O hâlde bir şeye en mükemmel diyebilmemiz için onun var olması gerekmez mi? Ayrıca bir şeye Tanrı diyebilmemiz için de onun en mükemmel şey olması gerekmez mi?

Anselmus'un Tanrı kanıtlamasına örnek olabilecek bu diyalogtan Tanrı'nın varlığıyla ilgili aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

- A) Duyular aracılığıyla kanıtlanabilir.
- B) Sezgilerden hareketle kanıtlanabilir.
- C) Evrenin düzeninden hareketle kanıtlanabilir.
- D) Her şeyin ilk nedeni Tanrı olduğu için kanıtlanabilir.
- E) Tanrı kavramının tanımıyla kanıtlanabilir.

TYT/15- Locke'a göre nesnelere birincil ve ikincil nitelikleri vardır. Birincil nitelikler büyüklük, yer kaplama gibi nesnenin kendisinde olan ve algısal olarak bilebileceğimiz niteliklerdir. İkincil nitelikler ise nesnelere birincil nitelikleri nedeniyle zihnimizde oluşan renk, koku, tat gibi niteliklerdir. Örneğin bir gülün şekli birincil niteliğidir ve zihnimizden bağımsız olarak o gülün kendisinde vardır. Fakat gülün kırmızı rengi ve kokusu için aynı şey söylenemez. Çünkü ikincil nitelikler varlıklarını "nesnel" olan birincil niteliklere borçlu olsalar da kendileri aslında o nesnelere içinde değillerdir, algılayan kişiye göre değişirler. İşte insanlar da gerçekte maddi varlıkların tözsel yapısı ile değil birincil ve ikincil nitelikleri ile epistemolojik ilişki kurar.

Bu parçada Locke'ın hangi görüşü vurgulanmaktadır?

- A) Nesnelere ait ikincil nitelikleri birincil niteliklerden daha iyi biliriz.
- B) Nesnelere ait niteliklerinin ötesinde ne olduğunun bilgisine ulaşamayız.
- C) Maddi olmayan varlıkların gerçek özlerini bilmemiz mümkündür.
- D) Renk, koku gibi nitelikler varlığın asıl nitelikleridir.
- E) Duyularımıza kaynaklık eden nesnel bir dış dünya yoktur.

2024-AYT/SB2 SOSYAL BİLİMLER-2 TESTİ

AYT/23- Elif ve Kadir arasında geçen bir tartışma şu diyalogla sonlanır

Elif: Tamam tamam, sen haklısın

Kadir: Haklı olduğumu söylediğine göre bu tartışmanın galibi ben oldum

Elif: Doğruyu söylemek gerekirse tartışma biçimin yüzünden haklısın demeye mecbur kaldım Kadir: Nasıl tartışmışım ki ben?

Elif: İlk olarak konuyu yeterince bilmediğimi söyledin sonra seçtiğim sözcüklere takıldın Ben sinirlenmeye başlayınca da beni öfkeli biri olmakla suçladın ve en sonunda da hiçbir gerekçe sunmadan fikrimin doğru olmadığını iddia ettin Haklı olmak senin için bu kadar önemliyse fikirlerimi argümanlarla geçersiz kılmaya çalışman daha doğru olmaz mı?

Bu diyalogda Kadir, tartışma esnasında aşağıdaki yöntemlerden hangisine başvurmamıştır?

- A) Ana fikri çürütme
- B) Görüşü yalanlama
- C) Üslubu eleştirme
- D) Karakterle ilişkilendirme
- E) Yaftalama yapma

AYT/24- Yapay zekâ uygulamasına “İçinde felsefe, hakikat ve sevgi kavramlarını barındıran bir şiir yazar mısın?” komutu verildiğinde şu şiiri yazdı.

Düşlerin gizemli derinliğinde, Felsefenin izlerini bulur insan

Hakikati kendi içinde ararken yürek, Sevgi bir umut ışığı gibi parlar her an

Aynı komut hiç değiştirilmeden tekrar verildiğinde ise şu şiir ortaya çıktı

Karanlıklar içinde hakikat arayışı, Felsefenin ışığında yol alır insan Sevgi varoluşun en derin gerçeği, Felsefeyle buluşur, sevgiyle tamamlanır insan

Aynı komut hiç değiştirilmeden ne kadar verirse verilsin, yapay zekânın her defasında farklı bir şiir yazmayı başardığı görüldü Ortaya çıkan eserler de okuyanların çoğunun beğenisini kazanmayı başardı

Bu şiirler birer sanat eseri olarak kabul edilirse bir sanat eserinin taşınması gereken aşağıdaki özelliklerden hangisi tartışmaya açılmış olur?

- A) Estetik değer taşınması
- B) Alımlayıcı tarafından beğenilmesi
- C) Biricik olması
- D) Zaman geçse de ilgi uyandırıcı olması
- E) Duyguların ürünü olması

AYT/25- İbn Sina, evrenin zaman içinde ve yoktan yaratıldığı görüşüne karşı çıkararak evrenin ezeli olduğunu ve Tanrı'nın kendi özünü düşünmesi sonucu Tanrı'dan zorunlu bir şekilde taşarak ortaya çıktığını söyler Bu ezeli yaratım kavramı ile hem Yunan düşüncesindeki maddenin ezeliği görüşünü hem de İslam'da evrenin Tanrı'nın eseri olduğu anlayışını korumak ister Gazali ise İbn Sina gibi düşünülürken Tanrı'nın hakiki anlamda evrenin faili veya fail nedeni olduğunu söyleyemeyeceğimizi ileri sürer çünkü bu görüşte bir eserin nedeninden zorunlu olarak çıkması vardır, bir karar ya da irade ile meydana gelmesi yoktur Oysa Gazali'ye göre Tanrı, evreni özgür iradesi ile yaratmıştır

Bu parçada İbn Sina ile Gazali'nin hangi konudaki fikir ayrılığı vurgulanmaktadır?

- A) Tanrı'nın bilgisinin kapsamı
- B) Evrenin ortaya çıkışı
- C) İnsan iradesinin sınırları
- D) Maddenin niteliği
- E) Felsefe-din ilişkisi

AYT/26- Wilhelm Wundt, aşağıdakilerden hangisini yaparak psikolojinin pozitif bilim oluşuna öncülük etmiştir?

- A) Bilinci incelemek amacıyla içe bakış yöntemini kullanarak
- B) İlk psikoloji laboratuvarını kurup psikolojik süreçlerin deneysel yöntemlerle incelenmesini sağlayarak

- C) Nesnel bir şekilde incelenemeyen duygular ve zihinsel süreçleri psikolojinin çalışma alanının dışında tutarak
- D) Beden ile ruh arasındaki ilişkiyi sorgulayarak
- E) Ruhsal durumların beden üzerinde etkili olduğunu kabul ederek

AYT/27- Reklam müzikleri hazırlanırken dikkatle üzerinde durulan bazı noktalar vardır Ritim, müzik ve sözlerin uyumu öyle olmalıdır ki bireyler dikkatle dinlemeseler bile farkında olmadan markayı öğrenmeli, gerektiğinde de hatırlayabilmelidir

Buna göre reklam müziği hazırlanırken aşağıdaki öğrenme türlerinden hangisi gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır?

- A) Klasik koşullanma yoluyla öğrenme
- B) Edimsel koşullanma yoluyla öğrenme
- C) Gizil öğrenme
- D) Kavrayış yoluyla öğrenme
- E) Psikomotor öğrenme

AYT/28- Uzun zamandır birlikte çalıştığı iş arkadaşları, Seda'yı konuşkan ve dışa dönük bir insan olarak tanımlar Bir süre sonra işi gereği yurt dışına giden Seda, gittiği ülkenin diline henüz hâkim olamadığı için yeni iş arkadaşlarıyla daha az sohbet eder. Bu yüzden yeni iş arkadaşları, eski iş arkadaşlarının aksine Seda'yı içe dönük bir insan olarak tanımlar

Seda'nın kişilik özellikleriyle ilgili bu farklı tanımlamalar, aşağıdakilerin hangisiyle açıklanır?

- A) Kişilik özelliklerinde kültürler arası farklılık görülmez, kişilik özellikleri evrenselidir
- B) Kişilik özelliklerinin oluşumu genetik faktörlerle açıklanabilir
- C) Çocukluktaki yaşantılar yetişkinlikteki kişilik özelliklerine etki eder
- D) İnsanların kişiliklerinin nasıl algılandığı farklı sosyal koşullarda değişebilir
- E) Kişilik özelliklerinin gelişmesinde koşullanma önemli rol oynar

AYT/29- Sosyoloji; insanların kendi anlamlarını ürettiği bir dünyaya, sosyal dünyaya yöneliktir Sosyal dünya, doğal dünyadan farklıdır Doğal dünyadaki nesnelere, insanların onlar hakkındaki yorumlarına bakılmaksızın var olabilirler ancak sosyal dünyadaki olgular için aynı şey söylenemez Söz gelimi, "suç" ve "aşk" gibi olgular insanlar tarafından üretilmiştir Bu olguların varoluşları insanların davranış, düşünce ve yorumlarına; onlara yükledikleri anlamlara bağlıdır Bu nedenle sosyolojinin nesnesi, doğal dünyayı inceleyen bilimlerden farklı olarak kendine özgü nitelikleriyle öne çıkan insan ve onun yapıp ettikleridir.

Bu parçada sosyolojinin hangi özelliğine vurgu yapılmaktadır?

- A) Pozitif bir bilim olmasına
- B) Konusunun özgünlüğüne
- C) Olgusal olmasına
- D) Yöntemsel farklılıklarına
- E) Kuramsal çeşitliliğine

AYT/30- Max Weber, toplumsal sınıf kavramlaştırmasını Karl Marx'ın üretim araçlarına sahiplik ve ekonomik belirleyicilik esaslı sınıf analizinden farklı bir biçimde değerlendirmiştir Weber'in toplumsal tabakalaşma modelinde ekonomik durum belirleyici olmakla birlikte insanların sahip oldukları beceri, güç, işgal ettikleri toplumsal konum ve saygınlık da önemlidir Örneğin bir kasabada ekonomik

bakımdan güçlü olan bir esnaf, bir kaymakamdan ya da bir okul müdüründen sadece ekonomik gücü olduğu için daha saygın ya da prestijli değildir Aynı şekilde bir kimsenin ekonomik güce sahip olmadığı hâlde siyasal açıdan itibarlı olabileceği açıktır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Weber in toplumsal sınıf analizinde belirleyici olan unsurlardan biri değildir?

- A) Bürokratik hiyerarşi
- B) Saygınlık
- C) Bireysel yetenekler
- D) Ekonomik durum
- E) Statü

AYT/31- Kültürel gecikme; hızlı sosyal değişmelere bağlı olarak ortaya çıkan, toplumsal sistemde maddi ve maddi olmayan kültürün karşılıklı ilişkisindeki uyumsuzluk olarak tanımlanabilir Diğer bir deyişle maddi kültürde meydana gelen değişikliklerin, maddi olmayan kültür tarafından eş zamanlı olarak takip edilememesi ya da bu iki kültürün birbiriyle uyum sağlayamaması yüzünden aralarında bir boşluk oluşması durumudur Özellikle teknolojik gelişmelerin toplumsal sistemdeki hızlı etkisi; hukuk, gelenek, görenek, toplumsal bilinç gibi kültürel öğelerce gecikmeli olarak kabul edilebilir ve bu durum bir boşluk doğmasına neden olur

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kültürel gecikme kavramına örnek olarak verilebilir?

- A) İnternette yapılan yeni bir tür dolandırıcılığın yasal düzenleme eksikliğinden ötürü cezasız kalması
- B) Ülkemizde geleneksel geniş aile tipinden çekirdek aile tipine geçişin gecikmesi
- C) Bayramların yaz dönemlerine geldiği zamanlarda ailelerin tatile gitmesi
- D) Akıllı telefonun özelliklerini kavramada güçlük çeken yaşlı bir bireyin elektronik cihaz kullanımını reddetmesi
- E) Büyük kentlerdeki bazı düğünlerin düğün salonları yerine evlerde yapılması

AYT/32- Aşağıdakilerden hangisi özdeşlik ilkesine uygun bir örnektir?

- A) Tek yumurta ikizi olan Ali ve Veli'yi kimse birbirinden ayıramıyor
- B) Ünlü markanın çantasını öyle taklit etmişler ki sahibi gelse ayırt edemez
- C) Günlük gazeteler tek bir kalıptan basıldığı için hepsi birbirinin aynısıdır
- D) Bana benzemeye çalışma boşuna, ben benim sen de sen
- E) İki artı iki ile iki çarpı iki dörde eşittir

AYT/33-

Murat: Hatırlıyor musun Hasan? İlkokul öğretmenimiz, "Elma ile armudu karıştırmayın!" derdi. Bunun mecazen ne anlama geldiğini bilirdik. Ama şimdi düşünüyorum da elmayı ve armudu birbirlerinden nasıl ayırt edeceğimizi nereden biliyoruz?

Hasan: Haklısın mesela kiraza daha çok benzeyen küçük elma var veya rengiyle daha çok armuda benzeyen sarı elmalar var Bunlar ilk bakışta birbirine hiç benzemiyor ama hepsine de elma diyoruz. Bu nasıl oluyor?

Murat: Bence şöyle oluyor Elmaları birbirinden farklı yapan tüm nitelikleri bir kenara bıraktığımızda örneğin kırmızıyı ve sarıyı veya tatlıyı ve ekşiği onlardan çıkardığımızda elma dediğimiz şeye ulaşıyoruz. Zaten bunu yaptığımızda elmayı hem armuttan hem de diğer meyvelerden ayırırız oluyoruz

Bu diyalog, kavramların oluşum süreciyle ilgili aşağıdakilerden hangisine örnek oluşturur?

- A) Nelik ve gerçeklik
- C) İçlem ve kaplam
- B) Soyutlama ve genellem
- D) Tekillik ve tümellik
- E) Somutluk ve soyutluk

AYT/34- “Ali evden çıktı ” önermesi p, “Ali okuldadır ” önermesi de q ile sembolleştirilirse “Ali evden çıktı ama okulda değil ” önermesi aşağıdakilerden hangisiyle sembolleştirilir?

- A) $p \Rightarrow \sim q$
- B) $p \Leftrightarrow \sim q$
- C) $p \vee \sim q$
- D) $p \wedge \sim q$
- E) $\sim (p \Leftrightarrow q)$

11-B 12-D 13-D 14-E 15-B

23-A 24-E 25-B 26-B 27-C 28-D 29-B 30-A 31-A 32-D 33-B 34-D